

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора

Хрикова Євгена Миколайовича на дисертацію

Соколюк Ольги Василівни «Моніторинг розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання», подану на здобуття

наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності

13.00.06 – теорія і методика управління освітою.

01 – Освіта / Педагогіка

У Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» зазначається, що роль оздоровчої рухової активності значно посилюється під впливом таких факторів, як посилення негативного впливу на здоров'я людини внаслідок зменшення обсягу та інтенсивності рухової активності через упровадження автоматизованого виробництва, збільшення частки розумової праці у структурі трудової діяльності, а також через підвищення комфортності транспортних засобів, удосконалення побутової техніки тощо (с. 30 дис.).

Отже, розвиток оздоровчої рухової активності має стати одним із пріоритетних завдань підготовки висококваліфікованих педагогів, зокрема учителів фізичного виховання.

У зв'язку з цим, як зазначає Соколюк О. В. (с. 22-23 дис.), ураховуючи активне реформування освітньої системи України, проблема моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності набуває особливого значення. На практиці цей моніторинг здійснюється, але він є строкатим, несистемним, нецілісним. Мова йдеться не про повну заміну чинного змісту освіти, а про зміщення акцентів у якості управління підготовкою майбутніх учителів фізичного виховання в бік ефективного моніторингу ресурсного забезпечення, процесу та результатів розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання.

Отже, актуальність теми дослідження «Моніторинг розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання», яку обрала дисертантка, не викликає сумнівів.

Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел, 10 додатків. Повний обсяг дисертації становить 252 сторінки.

Обрана структура дисертаційної роботи, її змістове й інформаційне наповнення дають підстави вважати її логічно завершеним цілісним науковим дослідженням, що включає всі етапи – від формулювання ідеї і розробки наукового апарату до широкого впровадження його результатів у практику управління освітніми закладами та здійснення моніторингу розвитку цієї активності.

Науковий апарат дослідження сформульовано в цілому правильно. Відповідно до об'єкта, предмета та мети дослідження визначено завдання, вирішення яких послідовно й логічно розкрито у змісті дисертації (с. 24-25 автореф. та с. 3–4 дис.).

Цінність і практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що дисертанткою розроблені й упроваджені: методичні рекомендації «Система моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання», «Організація та оцінювання проходження практики «Лижний збір», семінар «Менеджмент самоосвіти вчителя фізичного виховання», кафедральна конференція «Проблема оцінювання та контролю розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» (с. 5 автореф. та с. 27 – 28 дис.).

У першому розділі «Теоретичні основи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» Соколюк О.В. подано результати теоретичного аналізу наукових досліджень із проблем моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання в теорії та практиці педагогіки (с. 7 автореф. та с. 30 – 50 дис.); розкрито теоретико-методологічні основи моніторингу розвитку розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів

фізичного виховання (с. 8 – 9 автореф. та с. 51 – 67 дис.) та здійснено аналіз сучасного стану ефективності моніторингу розвитку цієї активності (с. 9 автореф. та с. 67 – 100 дис.).

Дисертантка уточнює базові поняття дослідження «оздоровча рухова активність майбутніх учителів фізичного виховання» – це системний, пролонгований процес, що включає в себе певні фізкультурно-оздоровчі вправи, програми та курси (оптимального рівня фізичного навантаження), які спрямовані на розвиток фізичних якостей й підтримку здорової, всебічно гармонійно розвиненої особистості та є підґрунтям для виконання різних форм і видів фізичних вправ (с. 13 автореф. та с. 49 дис.) та «моніторинг розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» – це системний процес спостережень, збору, обробки, зберігання, оцінювання, аналізу і поширення інформації про стан оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання, який надає можливість прийняття управлінських рішень щодо прогнозування подальшого її розвитку та прогресивних змін (с. 13 – 14 автореф. та с. 49 дис.).

До вагомих досягнень дослідження відносимо визначені автором критерії моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання:

1. Критерій «якість забезпечення освітнього процесу» включає наявність ресурсного забезпечення (спортивне спорядження, тренажерні та спортивні зали/майданчики згідно з вимогами ліцензування та акредитації відповідної спеціальності ЗВО; достатня кількість хіміко-біологічних лабораторій, комп'ютерних класів для забезпечення якості освітнього процесу; навчально-методичні праці (підручники, посібники, робочі зошити, настанови тощо) (перший показник); рівень фізичної підготовленості майбутніх учителів фізичного виховання (другий показник) та якісний склад науково-педагогічних працівників (третій показник) тощо.

2. Критерій «процес розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» включає оцінювання за чотирма основними модулями розвитку ОРА МУФВ: розвиток ОРА МУФВ у процесі

вивчення дисциплін циклу загальної підготовки; розвиток ОРА МУФВ у процесі вивчення дисциплін циклу професійної та практичної підготовки; розвиток ОРА МУФВ у процесі вивчення дисциплін за вільним вибором закладу вищої освіти та студента; розвиток ОРА МУФВ у процесі проходження педагогічної практики. Показниками цього критерію є «теоретичні знання МУФВ із ОРА» (перший показник); «рівень практичної підготовки МУФВ із ОРА» (оцінювання проведення різних видів практик) (другий показник); «мотивація МУФВ до розвитку ОРА» (третій показник).

3. Критерій «результат розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» включає якість професійної підготовки МУФВ щодо розвитку ОРА (перший показник); кількість студентів, залучених до відвідування гуртків, спрямованих на розвиток ОРА (другий показник); масовість (кількість респондентів ЕГ та КГ, що брали участь у загальноміських, обласних, усеукраїнських етапах марафонів, велогонок, лижних змагань для всіх вікових категорій населення) (третій показник) та ефективність і дієвість співпраці ЗВО (укладання довгострокових договорів із закладами та установами міста, спортивними клубами, громадськими організаціями тощо) (четвертий показник) (с. 9 автореф. та с. 72 – 73 дис.).

Запропоновані критерії дозволили Ользі Василівні відтворити цілісну картину процесу моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання із позицій педагогічної науки та сприяли обґрунтуванню у подальшому структурно-функціональної моделі системи зазначеного процесу.

Яскравим свідченням наукової культури дисертантки є відібрані й адаптовані анкети-вимірювальники: «Комплексна оцінка ресурсного забезпечення освітнього процесу МУФВ», «Комплексна оцінка кадрового забезпечення освітнього процесу МУФВ» тощо, а також розроблені анкета-опитувальник «Мотивація до розвитку ОРА» (с. 252 дис.), тест «Термінологія оздоровчої рухової активності» (с. 223 – 231 дис.).

У другому розділі «Обґрунтування та експериментальна перевірка

ефективності структурно-функціональної моделі системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» дисертанткою було розроблено та впроваджено структурно-функціональну модель системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання (с. 9 – 11 автореф. та с. 104 – 143 дис.) й здійснено аналіз та інтерпретацію результатів експериментальної роботи із запровадження представленої моделі системи (с. 11 – 13 автореф. та с. 144 – 177 дис.).

Авторська структурно-функціональна модель системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання ((с. 10 автореф с. та 108 – 118 дис.), рис. 2.1) складається з чотирьох блоків (загальноцільового, теоретико-методологічного, змістовно-організаційного, діагностичного-регулятивного). Соколюк О.В. у тексті дисертації на сторінках 110 – 118 детально схарактеризувала доцільність визначення даних блоків.

На основі аналізу психолого-педагогічної та управлінської літератури та результатів отриманих у ході проведення педагогічного експерименту дисертантка приходить до висновку, що «розроблена на підґрунті особистісно орієнтованого, процесно-результативного, системного підходів та впроваджена в діяльність закладів вищої освіти структурно-функціональна модель системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання сприятиме суттєвому підвищенню рівня цієї активності» (с. 177 дис.).

Цінними в роботі є окресленні перспективи (с. 182 дис.) моніторингових досліджень розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання. Зокрема, подальшої розробки потребує проблема методологічного забезпечення моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання відповідно до вимог сучасності.

Зміст дисертації характеризується науковим стилем викладання, усі її розділи та підрозділи логічно пов'язані, основні результати, висновки та пропозиції достатньо повно обґрунтовано й аргументовано.

Автореферат повною мірою відображає зміст роботи й акцентує її найбільш значущі положення.

Оцінюючи загалом позитивно дисертаційну роботу Соколюк Ольги Василівни, не можна разом з тим не зупинитися на деяких її недоліках та висловити побажання:

1. На наш погляд, доречно було б Розділ 1 «Теоретичні основи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» назвати «Теоретичні основи та стан моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання», так як у підрозділі 1.3. був проведений аналіз сучасного стану досліджуваної проблеми.

2. Не зрозуміло є доречність обрання факторів, що впливають на ефективність розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання (рис 1.2, с. 71), а саме: 6. Наявність спортивних досягнень. 7. Спортивні досягнення НПП. 8. Наявність договорів про співпрацю з спортивними клубами та організаціями.

3. Аналізуючи розроблену дисертанткою структурно-функціональну модель системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання (рис. 2.1, с. 109), можна зробити висновок, що за допомогою моніторингу можна забезпечити розвиток оздоровчої рухової активності, а педагогічний процес зовсім не потрібний.

4. Із тексту дисертації не зрозуміло, який саме вплив на якість моніторингу оздоровчої рухової активності мають семінари «Відомі українські спортсмени», «Видатні педагоги» тощо.

5. Непереконливими є визначені рівні, що характеризують ступінь ефективності моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання.

6. Уважаємо, що робота перевантажена діаграмами й таблицями, доречно було б подати їх у додатках.

Однак указані зауваження не є принциповими і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Робота виконана на належному науково-теоретичному і методичному рівні, містить різноплановий і ретельно опрацьований автором новий теоретичний і практичний матеріал.

Загальні висновки

Уважаємо, що дисертація Соколюк Ольги Василівни є завершеним, цілісним, самостійно виконаним дослідженням із обраної проблеми. Робота містить нові теоретичні та практичні результати, які у своїй сукупності є суттєвими для теорії і методики управління освітою.

Аналіз роботи, автореферату та опублікованих наукових праць дає підстави зробити висновок, що дисертація Соколюк Ольги Василівни «Моніторинг розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» за актуальністю, змістом, обсягом та якістю оформлення, повнотою викладу її основних результатів у публікаціях відповідає вимогам пп. 9, 11-13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015), а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.06 – теорія і методика управління освітою 01 – Освіта / Педагогіка.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри публічної служби та управління
навчальними й соціальними закладами
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Підпис
Засвідчую
Начальник відділу кадрів
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"

С. М. Хриков